

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr XXIII.160.2021

Rady Gminy Jarocin

z dnia 22 kwietnia 2021 r.

w sprawie wzniesienia pomnika „Rzeź Wołyńska”.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) podejmowanie uchwał w sprawach dotyczących wznoszenia pomników należy do wyłącznej właściwości rady gminy.

Pomnik „Rzeź Wołyńska” autorstwa prof. Andrzeja Pityńskiego jest ufundowany przez Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, Okręg 2 w Nowym Jorku. Monumentalna rzeźba pomnika została w 2018 roku odlana w brązie w Gliwickich Zakładach Urządzeń Technicznych. W intencji fundatorów pomnik ma być darem dla Narodu Polskiego od polskich weteranów ze Stanów Zjednoczonych i Kanady. Fundatorzy zobowiązali się do poniesienia wszelkich kosztów związanych z adaptacją miejsca pod pomnik, budową cokółu, transportem pomnika z Gliwic i jego montażu.

Miejsce lokalizacji pomnika to teren sołectwa Domostawa w Gminie Jarocin. Działki o nr ewid. 787/4, 790/4, 795/8, 797/4, 802/4, 809/4, 812/4 - obręb Domostawa, na których zostanie wzniesiony pomnik znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie Miejsca Obsługi Podróżnych przy budowanej drodze szybkiego ruchu S 19. Dostęp do placu z pomnikiem zapewniony będzie z obecnej drogi krajowej Nr 19 poprzez drogę gminną oraz z miejscowości Domostawa poprzez drogę serwisową a także z MOP Domostawa poprzez zaprojektowaną w jego ogrodzeniu furtkę samozamykającą się. Lokalizacja pomnika została uzgodniona przez Wójta Gminy Jarocin Zbigniewa Walczaka z Mistrzem Pityńskim, podczas jego ostatniej wizyty w Polsce w listopadzie 2018 roku. Potwierdzona także przez fundatorów, czyli Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, Okręg 2 w Nowym Jorku najpierw w dniu 20.11.2019 r., a następnie już po śmierci prof. Andrzeja Pityńskiego 16.10.2020 roku.

Autor pomnika ś.p. Andrzej Pityński był rzeźbiarzem światowej sławy, odznaczonym Orderem Orła Białego przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę oraz tytułem Kustosza Pamięci Narodowej za szczególnie aktywny udział w upamiętnianiu historii narodu polskiego.

Prezydent RP Andrzej Duda w swoim liście na uroczystości pogrzebowe stwierdził, że ś.p. Andrzej Pityński był „wybitnym polskim i amerykańskim rzeźbiarzem, twórcą pomników upamiętniających chwałę polskiego oręża i męczeństwo narodu polskiego, wielkim patriotą i ambasadorem polskiej kultury.” (...) „Był artystą niepokornym, wyrazistym i bezkompromisowym. Sztuka była w Jego rękach sposobem wyrażania życiowej postawy i tworzywem zdolnym kształtować ducha wspólnoty. Żegnamy dziś człowieka niezwykle zasłużonego dla polskiej kultury i bez reszty zaangażowanego w sprawy Polski i Polaków. W imieniu Rzeczypospolitej pragnę wyrazić głęboką wdzięczność za Jego artystyczną i patriotyczną działalność, w której tak wiele miejsca zajmowała pamięć o ofiarach zbrodni katyńskiej i Żołnierzach Niezłomnych, a także ofiarach rzezi na Wołyniu”.

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jan Szarek napisał: „Świętej pamięci Andrzej Pityński był jednym z najwybitniejszych i najbardziej rozpoznawalnych polskich rzeźbiarzy współczesnych” (...) "Zawsze podkreślał, że sztuka musi być niepodległa, a warunkiem sztuki niepodległej jest wierność prawdzie i wolności".

Lokalizację pomnika „Rzezi Wołyńskiej” na terenie Gminy Jarocin można uzasadnić wspólnotą losów wojennych mieszkańców wsi na polskich Kresach Wschodnich i mieszkańców naszych terenów, które należały do najbardziej doświadczonych w czasie okupacji niemieckiej. Wśród zamordowanych w pacyfikacjach bardzo dużą liczbę stanowiły dzieci, kobiety i starcy. W wielu okolicznych pacyfikowanych wioskach, Niemców wspierali ukraińscy kolaboranci, policja ukraińska i oddziały SS Galizien. Tak było w Jarocinie, Momotach Dolnych i Górnych, Łątku Zaklikowskim, Pikulach i innych.

Wszystkie ofiary niemieckiego bestialstwa na naszym terenie były w jakiś sposób upamiętnione. Zostały pochowane na cmentarzach, po przeprowadzonych ceremoniach pogrzebowych. Nie można tego powiedzieć o ofiarach ludobójstwa na polskich Kresach Wschodnich II RP, w tym na Wołyniu. Ponad 100 tys. ofiar w dalszym ciągu leży w bezimiennych mogiłach na niepoświęconej ziemi i wciąż czeka na godne upamiętnienie w wolnej Polsce.

Wzniesienie pomnika „Rzeź Wołyńska”, który jest oryginalnym, wstrząsającym dziełem sztuki, oddającym w pełni prawdę o strasliwym ludobójstwie dokonany przez nacjonalistów ukraińskich na polskich mieszkańcach Wołynia i Małopolski Wschodniej będzie hołdem

złożonym wszystkim pomordowanym. Pomnik Mistrza Pityńskiego z artystyczną precyzją i historyczną wiernością ukazując prawdę o zbrodni ludobójstwa będzie jednocześnie przestrogą dla przyszłych pokoleń, do czego prowadzić może wyznawanie zbrodniczych ideologii.

